

Pět předpokladů kněžského a řeholního povolání

Andreas Tapken

Těchto pět předpokladů lze považovat za jakési základní kompetence, které by měly být vlastní kandidátovi na kněžský či zasvěcený život. Tvoří určitý základ, který člověku umožňuje čelit s náležitou flexibilitou změnám, jimiž člověk prochází v oblasti zasvěceného života, a to tak, aby byl schopen na tyto proměny reagovat lidsky a duchovně tvořivým a zdravým způsobem.

1. Hledat Boha

Svatý Benedikt (viz 58. kapitola jeho řehole) doporučuje, aby se při přijímání určité osoby do noviciátu dbalo na to, zda budoucí novic „opravdu hledá Boha“. Totéž platí pro kněze a řeholníky ostatních spiritualit – kdo chce být knězem či řeholnicí, musí být hledačem Boha. Je spíše vzácností, když se na počátku formace u někoho dá hovořit o již zralé a dobře strukturované zkušenosti duchovního života. Je spíše pravidlem, že kandidáti přichází do semináře či k branám klášterů z mnoha nejrozumnějších důvodů: sloužit druhým lidem, pracovat s mladými, protože milují liturgii, anebo je ovlivnil příklad jejich faráře či sester, které mají ve farnosti, protože prodělali významnou zkušenost modlitby na nějakém hromadném setkání, ať charismatickém, na Světových dnech mládeže či v Taizé... Tato směs různorodých motivací je na počátku zcela normální, ale během formace by se jednotlivé motivace měly ujasnit a kde to bude zapotřebí, také pročistit.

Ústřední otázkou, kterou si máme položit, je, zda v této řadě motivací je cosi důležitého, co má něco do činění s Bohem. Je mezi nimi obsažena nějaká autentická zkušenost s Bohem, touha po Bohu či alespoň hluboké tušení, jak je Bůh pro můj život důležitý? Dotýká se případně toto tušení reálné existence a osobnosti kandidáta? Není od věci nechat si vyprávět o

dosavadních duchovních zkušenostech a také o pocitech, které je provázely. Právě v této oblasti lze totiž snadněji zahlédnout, nakolik byla ta která zkušenost autentická a hluboká a zda v ní je či není přítomno jakési jádro, na němž lze případně dále stavět.

Jak jsme již řekli, zdaleka ne všechny osoby se zájmem o kněžství či zasvěcený život přichází již na vysokém stupni duchovní zralosti. Avšak bez určitého vnitřního pnutí, tíhnutí k zaslíbenému magis, nemůže vyrůst pravá duchovní osobnost. V řeholní komunitě či v semináři se toto hledání Boha a duchovní touhy mohou rozvinout, ale musí tu být v zásadě cosi přítomného už na počátku hledání. Toto duchovní jádro již přítomné v osobnosti kandidáta může být dále kultivováno a obohacováno, ale nemůže být „vyrobeno.“

2. Stabilní identita

Jedním z nejdůležitějších předpokladů pro zasvěcený život je rozvoj osobní identity. Na ní totiž staví citová zralost, schopnost vztahu a sebedaru, schopnost stát se zdravou součástí komunity a řídit se zdravým úsudkem. Pracovat na vlastní identitě je velmi složitý proces, který opět začíná dlouho před kněžskou či řeholní formací, již je ovlivňován a stimulován a pokračuje i po kněžském svěcení či řeholních slibech.

Výraz identita znamená v zásadě se znát, či cítit se „ve své kůži“, mít zdravý vztah k sobě samotnému. Znamená umět zacházet s vlastním myšlenkovým světem, nebýt bezradný tváří tvář vlastnímu jednání a pocitům, vědět odkud jsem vyšel a být schopen říci, kam bych si přál jít. Předem počítáme s tím, že současná postmoderní kultura formování stabilní identity ztěžuje. Dnes hovoříme o tekuté společnosti, o kolážovitě identitě. Hluboká existenciální nejistota a strach z rozhodování dnes provází řadu mladých lidí, kteří stále více odsouvají definitivní rozhodnutí. Podobně

i proces psychického zrání a vývoje, který dříve obvykle končil kolem 20-25 let, se dnes posunul spíše ke 30 letům a někdy i dále.

Utváření identity je ambivalentní proces, který se nevyhne řadě napětí, v nichž je třeba nalézt propojení mezi duchovním světem a ostatními oblastmi lidského života. Duchovní zkušenost a rozhodnutí pro určité povolání jsou totiž pouze jedním aspektem lidské identity, aspektem, který je často v protikladu s dalšími četnými životními fragmenty a konstelacemi hodnot, s nimiž se kandidát setkává ve svém volném čase, mezi přáteli, v rodině, prostřednictvím sdělovacích prostředků a toto vše bezpochyby ovlivňuje hluboké vrstvy naší osobnosti. Jestliže tyto různé prvky, které jsou součástí naší identity, nebudou mezi sebou vést dialog, riskujeme, že naše zásadní životní rozhodnutí pro tu či onu cestu ztratí v určité chvíli svou přesvědčivost, bude pocíťováno jako něco cizího a nakonec bude opuštěno. Stále více se hovoří o „narrativní identitě“: nakolik jsem schopen vyprávět o svém životě druhým lidem, dostává můj život i pro mne nový smysl, vzniká určitá osobní identita. Různé částčky identity mají být vyprávěním poskládány do smysluplného celku.

Úlohou formátora je doprovázet tento proces rozvíjení osobní identity a napomoci kandidátovi verbalizovat nevyhnutelná napětí, která toto hledání doprovází, otázky a s nimi spojené konfliktní body, tak aby se mohly stát součástí této narrativní identity. Zde mohou plnit určitou roli také psychologové zasvěceného života.

dokončení příště